

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich

COM(2012) 709 final – 2012/0335 (NLE)

(2013/C 133/14)

Sprawozdawca generalny: **Wolfgang GREIF**

Dnia 11 grudnia 2012 r. Rada, działając na podstawie art. 148 ust. 2 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich

COM(2012) 709 final – 2012/0335 (NLE).

Dnia 11 grudnia 2012 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 487. sesji plenarnej w dniach 13–14 lutego 2013 r. (posiedzenie z 13 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Wolfganga GREIFA na sprawozdawcę generalnego oraz stosunkiem głosów 170 do 5 – 5 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Dotychczas Europie nie udało się opanować kryzysu, na skutek czego pogłębiają się w niej podziały. W kontekście forsowanych obecnie w UE założeń walki z kryzysem przy pomocy środków oszczędnościowych Komitet ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, iż nie będzie można osiągnąć ani celów dotyczących zatrudnienia, ani też celów zwalczania ubóstwa, wytyczonych w strategii „Europa 2020”.

1.2 Komitet postuluje europejski program naprawy gospodarczej o kompleksowych skutkach dla polityki rynku pracy, na który przeznaczono by budżet w wysokości 2 % PKB. W celu zwiększenia zatrudnienia należy niezwłocznie oraz w sposób ukierunkowany i skoordynowany przeprowadzić dodatkowe inwestycje krajowe, a także wskazać europejskie projekty inwestycyjne.

1.3 Decydującym czynnikiem pomyślnej koordynacji polityki jest pełne zaangażowanie partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego na każdym etapie kształtowania i wdrażania polityki zatrudnienia. Komitet podkreśla, że wszystkie zainteresowane podmioty, w tym on sam, powinny dysponować odpowiednio długim czasem między opublikowaniem kolejnego wniosku a datą, kiedy zapaść ma decyzja o przeprowadzeniu pogłębionej debaty w sprawie tego wniosku. Jest to szczególnie istotne, gdy chodzi o zestaw nowych wytycznych, jakie mają zostać przyjęte w 2014 r.

1.4 Ponadto Komitet sformułował propozycje ujęte w następujących punktach:

— Ogólnounijne cele dotyczące zatrudnienia należałoby uzupełnić celami odnoszącymi się do określonych grup.

— Gwarancja dla młodzieży powinna zaczynać funkcjonować jak najwcześniej, tj. najlepiej w momencie rejestracji w urzędzie pracy.

— O ile Europejski Fundusz Społeczny okaże się niewystarczający, należy utworzyć specjalny Fundusz Solidarności dla Młodzieży w krajach przeżywających szczególne trudności.

— Należy propagować „normy jakości” pierwszych doświadczeń zawodowych oraz zdobywanie kwalifikacji w trakcie pracy.

— Należy rozważyć, w celu szerszego zastosowania, dwutorowy system kształcenia zawodowego, w którym partnerzy społeczni mają do odegrania istotną rolę.

— Należy eliminować niepewność zatrudnienia, np. rozszerzając podejście oparte na modelu *flexicurity* i poświęcając większą uwagę „wewnętrznej” *flexicurity*.

— Należy zadbać o uznanie roli przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, w tworzeniu miejsc pracy.

— Powinno się wzmocnić rolę instytucji rynku pracy w krajowych programach reform.

— Kraje, w których sytuacja na rynku pracy jest napięta, powinny mieć łatwiejszy dostęp do środków z funduszy UE.

— Finansowanie ze środków europejskich musi być wystarczające i powinno to zostać w pełni uwzględnione w wieloletnich ramach finansowych.

2. Wprowadzenie

2.1 W dniu 21 października 2010 r. Rada UE postanowiła, że do 2014 r. nowe wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia pozostaną bez zmian, aby można było skupić się na ich wdrażaniu⁽¹⁾. W dniu 28 listopada 2012 r. Komisja Europejska przedłożyła wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie utrzymania ważności wytycznych w 2013 r.

2.2 W świetle pogarszającej się sytuacji w zakresie zatrudnienia w większości państw członkowskich UE, a w szczególności dramatycznego wzrostu bezrobocia wśród osób młodych i utrzymującego się wysokiego poziomu bezrobocia długotrwałego oraz w związku z przygotowywaną na przyszły rok aktualizacją wytycznych, EKES wykorzystuje przewidziany w art. 148 ust. 2 TFUE coroczny wniosek o konsultację jako okazję, by powtórzyć swoje główne zalecenie z ubiegłego roku dotyczące tych wytycznych i ich wdrażania⁽²⁾.

3. Uwagi ogólne

3.1 *Cele dotyczące zatrudnienia wytyczone w strategii „Europa 2020” mogą nie zostać osiągnięte*

3.1.1 W nadchodzących latach sytuacja w dziedzinie zatrudnienia w Europie będzie bardzo trudna. W szczególności trudnej sytuacji znalazły się niektóre grupy społeczne, takie jak młodzież, nisko wykwalifikowani pracownicy, długotrwałe bezrobotni, osoby niepełnosprawne, imigranci czy osoby samotnie wychowujące dzieci. W piątym roku kryzysu finansowego wszystkie prognozy, w tym analiza zatrudnienia Komisji Europejskiej, wskazują, że perspektywy rynku pracy w całej Europie nadal będą wyglądać mało optymistycznie, przynajmniej w 2013 r. Dotychczas w Europie nie udało się opanować kryzysu, na skutek czego pogłębiają się w niej podziały.

3.1.2 Poprawa poziomu zatrudnienia została wstrzymana. Zatrudnienie spada. Tworzenie miejsc pracy pozostaje ograniczone i pogarsza się pomimo niewykorzystanego potencjału w niektórych sektorach o dużym zatrudnieniu i na całym jednolitym rynku. Segmentacja rynku pracy stale rośnie, wraz ze wzrostem liczby umów tymczasowych i pracy w niepełnym wymiarze godzin. Opodatkowanie pracy pozostaje wysokie i dodatkowo wzrosło w szeregu państw członkowskich. Bezrobocie ponownie rośnie i osiągnęło niespotykany dotąd poziom, a ponadto niepokojąco wzrosło bezrobocie długotrwałe, zwłaszcza w państwach członkowskich realizujących politykę zdecydowanej konsolidacji fiskalnej. Średni dochód gospodarstw domowych spada w wielu państwach członkowskich, a najnowsze dane wskazują na tendencję do coraz

wyższego poziomu i coraz głębszych form ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także do wzrostu ubóstwa pracujących i polaryzacji społecznej w wielu państwach członkowskich⁽³⁾.

3.1.3 W tym kontekście EKES ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, iż w sytuacji forsowanych obecnie w UE politycznych założeń walki z kryzysem przy pomocy środków oszczędnościowych, nie będzie można osiągnąć ani celów dotyczących zatrudnienia, ani też celów zwalczania ubóstwa, wytyczonych w strategii „Europa 2020”.

3.2 *Ułatwienie odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu wspieranej przez europejski pakiet środków stymulacyjnych*

3.2.1 Rozwiązania oszczędnościowe, które powodują spadek popytu końcowego w danym państwie członkowskim, wywołują reakcję łańcuchową w innych państwach, co prowadzi do powstania spirali recesji. Jednoczesne wprowadzenie programów oszczędnościowych w kilku państwach członkowskich jeszcze bardziej pogorszy perspektywy na wzrost i jest możliwe, że w ten sposób powstanie błędne koło niepewności w dziedzinach takich jak inwestycje w kształcenie i szkolenie, badania i innowacje, zatrudnienie i konsumpcja.

3.2.2 Jednak polityka zatrudnienia nie może stanowić przeciwwagi dla błędów w polityce makroekonomicznej. Z tego względu Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uznaje, że rozbudowie infrastruktury europejskiej i dobremu jakościowo wzrostowi muszą koniecznie towarzyszyć środki w zakresie polityki zatrudnienia. Należy niezwłocznie i w skoordynowany sposób przystąpić na poziomie europejskim i krajowym do odpowiednio ukierunkowanych inwestycji w wysokim stopniu oddziałujących na zatrudnienie, by zwiększyć korzystne skutki w dziedzinie polityki zatrudnienia. Wszystkie wysiłki muszą być skierowane na mobilizowanie inwestycji, zarówno prywatnych, jak i publicznych oraz na przeprowadzenie niezbędnych reform.

3.2.3 Komitet podziela analizę Komisji, że prognozy dotyczące wzrostu zatrudnienia zależą w dużym stopniu od zdolności UE do generowania wzrostu gospodarczego poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i przemysłową oraz politykę innowacji oraz od uzupełnienia tego polityką dotyczącą zatrudnienia nastawioną na osiągnięcie odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu. Komitet obawia się, że w przypadku nieprzerwanej kontynuacji polityki oszczędnościowej w UE wielu pozytywnych propozycji zawartych w przyjętym w kwietniu 2012 r. pakiecie dotyczącym zatrudnienia nie będzie można zrealizować.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2010/707/UE.

⁽²⁾ Zob. w szczególności opinię EKES-u z 27 maja 2010 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia, (Dz.U. C 21 z 21.1.2011, s. 66), opinię EKES-u z 22 lutego 2012 r. w sprawie wytycznych dotyczących zatrudnienia, (Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 94), opinię EKES-u z 22 lutego 2012 r. w sprawie społecznych skutków nowych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego, (Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 23), opinię EKES-u z 25 kwietnia 2012 r. w sprawie przepisów ogólnych dotyczących funduszy strukturalnych, (Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 30), opinię EKES-u z 12 lipca 2012 r. w sprawie: „Inicjatywa »Szanse dla młodzieży«”, (Dz.U. C 299 z 4.10.2012, s. 97), opinię EKES-u z 15 listopada 2012 r. w sprawie „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu”, (Dz.U. C 11 z 15.1.2013, s. 65).

⁽³⁾ COM(2012) 750 final: Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2013 r., załącznik: projekt wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu.

3.2.4 EKES wyraża ponadto obawę, że wyłącznie przy pomocy zaproponowanych środków nie będzie można osiągnąć celów wytyczonych w strategii UE na rzecz zatrudnienia. Dlatego też Komitet nieustannie wnosi o europejski pakiet środków stymulacyjnych o kompleksowych skutkach dla polityki rynku pracy, na który przeznaczono by budżet w wysokości 2 % PKB. Pakt na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia przyjęty na szczycie Rady Europejskiej w czerwcu 2012 r. oznaczał podjęcie pierwszych poważnych kroków w tym kierunku. Muszą one obecnie zostać rozwinięte, tak aby stworzyć pilnie potrzebne pole manewru na rzecz zrównoważonego wzrostu i zatrudnienia w całej Europie. Komitet wezwał także do uzgodnienia społecznego paktu na rzecz inwestycji, co miałyby prowadzić do przezwyciężenia kryzysu i inwestycji w przyszłość, i będzie dokładnie śledzić pakiet w sprawie inwestycji społecznych, którego przyjęcie przez Komisję zapowiedziano na luty 2013 r.

3.3 Zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych

3.3.1 EKES kilkakrotnie wyrażał poparcie dla wieloletniego cyklu koordynacji strategii politycznych UE w ramach realizacji strategii „Europa 2020” oraz stale zwracał uwagę na fakt, że kompleksowe zaangażowanie parlamentów krajowych, partnerów społecznych oraz społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim i krajowym jest decydującym czynnikiem pomyślnej koordynacji polityki i musi być zapewnione na wszystkich etapach jej kształtowania i wdrażania.

3.3.2 Z uwagi na fakt, że wytyczne są strukturą ramową służącą państwom członkowskim do określania, realizacji i nadzorowania polityk krajowych w obrębie ogólnej strategii UE, Komitet podkreśla, że wszystkie zainteresowane podmioty, w tym on sam, powinny dysponować odpowiednio długim czasem między opublikowaniem kolejnego wniosku a datą, kiedy zapaść ma decyzja o przeprowadzeniu pogłębionej debaty w sprawie tego wniosku. Jest to tym bardziej istotne, że europejska polityka zatrudnienia musi się w większym stopniu włączyć we wspieranie państw członkowskich w ich wysiłkach na rzecz walki z kryzysem.

3.3.3 Zgodnie z harmonogramem europejskiego semestru, należy na odpowiednio wczesnym etapie w ramach przygotowywania rocznej analizy wzrostu gospodarczego przeprowadzić konsultacje z europejskimi partnerami społecznymi podczas ustanawiania strategicznych priorytetów polityki zatrudnienia oraz formułowania, wdrażania i oceny wytycznych dotyczących zatrudnienia. Jest to szczególnie istotne, gdy chodzi o zestaw nowych wytycznych, jakie mają zostać przyjęte w 2014 r.

4. Uwagi szczegółowe i konkretne propozycje

4.1 **Uzupełnienie ogólnego celu dotyczącego zatrudnienia celami UE odnoszącymi się do określonych grup.** Cel dotyczący wskaźnika zatrudnienia w UE należałoby uzupełnić w przyszłości wymiernymi celami UE także w odniesieniu do określonych grup, takich jak długotrwale bezrobotni, kobiety, starsi pracownicy, osoby niepełnosprawne oraz w szczególności młodzież. Powszechne podejście polegające na przeniesieniu na poziom państw członkowskich zadania, jakim jest formułowanie konkretnych celów w dziedzinie polityki zatrudnienia, jak dotąd okazało się mało skuteczne. W związku z tym

należy zwłaszcza rozważyć możliwość wprowadzenia wskaźnika mającego na celu znaczne zmniejszenie liczby młodych osób, które nie pracują, nie kształcą się i nie szkolą (tzw. NEET).

4.2 **Gwarancja dla młodzieży powinna zaczynać funkcjonować jak najwcześniej.** Komitet przyjmuje z dużym zadowoleniem przedstawioną przez Komisję propozycję „gwarancji dla młodzieży”, zgodnie z którą powinno się zapewnić, by wszystkie młode osoby w wieku do 25 lat odpowiednio wcześniej otrzymały dobrą ofertę pracy, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub odbycia praktyki zawodowej⁽⁴⁾. EKES uważa jednak, że interwencja po czterech miesiącach jest spóźniona. Najlepiej byłoby, gdyby gwarancja dla młodzieży zaczęła funkcjonować jak najwcześniej, tj. w momencie rejestracji w urzędzie pracy. Nieudane wejście do świata pracy wyrządza bowiem szkody gospodarce i pozostawia skazę na resztę życia. W ramach krajowych programów reform należy przewidzieć konkretne działania w tym kierunku.

4.3 **Utworzenie specjalnego Funduszu Solidarności dla Młodzieży w krajach przeżywających szczególne trudności, jeśli Europejski Fundusz Społeczny okaże się niewystarczający.** EKES zaznacza, iż podczas projektowania perspektywy finansowej na lata 2014–2020 należy zwrócić szczególną uwagę na zagwarantowanie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego środków przeznaczanych dla osób młodych. W związku z powagą sytuacji Komitet wzywa do stworzenia Funduszu Solidarności dla Młodzieży na wzór funduszu globalizacji. Kraje znajdujące się w szczególnie trudnym położeniu mogłyby otrzymywać przejściowe wsparcie we wdrażaniu gwarancji dla młodzieży. Jeśli niemożliwa jest realizacja tego celu wyłącznie przy pomocy środków z EFS, do finansowania należy wykorzystać dodatkowe środki europejskie (fundusz solidarności na rzecz młodzieży). Skoro można przeznaczyć miliardy euro na banki, również i na ten cel muszą znaleźć się środki.

4.4 **Wspieranie norm jakości, pierwszych doświadczeń zawodowych i zdobywania kwalifikacji w trakcie pracy.** EKES wspiera rozwijanie umiejętności, które są istotne dla rynku pracy, przy aktywnym współdziałaniu środowisk pracy i instytucji edukacyjnych. EKES uznaje za właściwe wspieranie pierwszych doświadczeń zawodowych i podnoszenia kwalifikacji w trakcie pracy. Zgadza się, że praktyki i staże, a także programy wolontariatu są ważnym instrumentem na rzecz nabywania umiejętności i doświadczenia zawodowego przez osoby młode. EKES podkreśla znaczenie norm jakości praktyk i staży. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą przyjęcia wytycznych jakościowych w sprawie oferowania i odbywania wysokiej jakości staży.

4.5 **Rozważenie dwutorowego systemu kształcenia zawodowego w celu jego szerszego zastosowania.** Należy wypełnić lukę między potrzebami rynku pracy, systemem kształcenia i oczekiwaniami młodych ludzi. Jednym ze sposobów jest stworzenie systemu bodźców i wsparcia

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u z 21 marca 2013 r. w sprawie pakietu dotyczącego zatrudnienia młodzieży (jeszcze nieopublikowana w Dz.U.).

z myślą o stworzeniu systemów praktyk zawodowych wysokiej jakości. Komitet z zadowoleniem przyjmuje wytyczne Komisji w tym zakresie. Należy zbadać możliwość stosowania dwutorowego systemu kształcenia zawodowego, łączącego kształcenie ogólne z zawodowym, w celu rozszerzenia go na inne kraje. W krajach stosujących dwutorowy system kształcenia stopa bezrobocia wśród młodzieży jest znacząco niższa w porównaniu z krajami nie stosującymi takiego systemu. Ponadto w niektórych krajach dotkniętych kryzysem występuje zainteresowanie wprowadzeniem dwutorowego systemu kształcenia. EKES wzywa do lepszej wymiany doświadczeń w tym zakresie i zapewnienia wsparcia systemów praktyk zawodowych z EFS. Należy zachęcać do wymiany sprawdzonych rozwiązań i udzielania pomocy finansowej na starcie oraz rozwijać jakościowe ramy dwutorowego systemu kształcenia. EKES podkreśla znaczenie zaangażowania partnerów społecznych w zakresie praktyk zawodowych. Zasadniczą kwestią jest zatem, aby partnerzy w państwach członkowskich angażowali się aktywnie w proces projektowania, wdrażania oraz monitorowania rozwoju takich systemów.

4.6 Eliminowanie niepewności zatrudnienia. Komitet wielokrotnie wypowiadał się już na temat modelu flexicurity. Jest zadowolony z tego, że doświadczenia z radzenia sobie z kryzysem doprowadziły do poszerzenia dotychczasowego podejścia opartego na tym modelu. W debatach na temat modelu *flexicurity* nie poświęcano dotychczas wystarczającej uwagi poprawie wewnętrznej elastyczności. Zatrudnienie na czas określony i praca tymczasowa mogą krótkoterminowo umożliwić zmiany i być czasem konieczne, aby ułatwić grupom w niekorzystnej sytuacji wejście na rynek pracy. Wynikająca z nich niepewność zatrudnienia może jednak mieć charakter wyłącznie przejściowy i musi jej towarzyszyć zabezpieczenie społeczne. W odniesieniu do zatrudnienia młodzieży, EKES odradza przyjmowanie nietrwiałych rozwiązań, które na dłuższą metę nie oferują perspektyw w zakresie integracji na rynku pracy: zamiast niepewnego zatrudnienia należy wprowadzić środki, które gwarantowałyby, że zatrudnienie na czas określony oraz miejsca pracy dające niewielkie wynagrodzenie i gorsze zabezpieczenie społeczne nie staną się w wypadku młodzieży normą.

4.7 Większe uznanie roli przedsiębiorstw w tworzeniu miejsc pracy. Przedsiębiorstwa w Europie mają kluczowe znaczenie dla przezwyciężenia kryzysu na rynku pracy. W szczególności w małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP) bilans zatrudnienia był w ubiegłych latach pozytywny. Tak więc konieczne jest usprawnienie dostępu MŚP do kapitału i obni-

żenie kosztów rozpoczęcia działalności. Według Komisji Europejskiej miałyby to znaczący wpływ na gospodarkę w UE: zwiększyłyby PKB o ok. 1,5 % (ok. 150 mld EUR), nie zmniejszając zarazem poziomu ochrony pracowników. Również przedsiębiorstwa społeczne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą wnieść wkład w zwiększenie zatrudnienia, co było wielokrotnie podkreślane w opiniach Komitetu. Ponadto w niedawnej opinii z inicjatywy własnej CCMI podkreślono, że spółdzielnie, a w szczególności spółdzielnie pracownicze, również w czasie kryzysu zapewniają więcej miejsc pracy, dla ich ochrony ograniczając swoje zyski⁽⁵⁾.

4.8 Wzmocnienie roli instytucji rynku pracy w krajowych programach reform. W wielu państwach konieczne będzie znaczne rozbudowanie przyznawanego przez publiczne służby zatrudnienia specjalnego wsparcia, przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na grupy w niekorzystnej sytuacji. We wszystkich państwach członkowskich UE należy zbadać i ewentualnie poprawić warunki dostępu do świadczeń dla bezrobotnych osób młodych oraz dla osób długotrwale bezrobotnych, które poszukują pracy lub uczą się. Wskazane jest również przyjęcie odpowiednich celów w krajowych programach reform.

4.9 Ułatwienie dostępu do środków z funduszy UE dla krajów, w których sytuacja na rynku pracy jest napięta. Pomimo napiętej sytuacji budżetowej w państwach członkowskich, istotne jest utrzymanie, a w razie potrzeby również zwiększenie krajowych i europejskich środków aktywnej polityki rynku pracy, obok środków na kształcenie i zatrudnienie osób młodych i długotrwale bezrobotnych. Kraje o szczególnie napiętej sytuacji na rynku pracy, które jednocześnie muszą spełnić restrykcyjne zalecenia budżetowe, powinny mieć łatwiejszy dostęp do środków z funduszy UE. Konieczne jest wprowadzenie pragmatycznych i elastycznych sposobów postępowania oraz uproszczeń odnośnie do wydatkowania środków, aż do tymczasowego zniesienia krajowego współfinansowania w przypadku korzystania ze środków EFS i innych funduszy europejskich.

4.10 Dodatkowe środki europejskie. Skala kryzysu gospodarczego wyraźnie wskazuje, że proponowana obecnie przez Komisję kwota przeznaczona na fundusze strukturalne w latach 2014–2020 nie wystarczy do wystąpienia pożądanego efektu w postaci wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz osiągnięcia większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE. Należy to w pełni wziąć pod uwagę w wieloletnich ramach finansowych (WRF).

Bruksela, 13 lutego 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Opinia EKES-u z 25 kwietnia 2012 r. w sprawie: „Spółdzielnie a restrukturyzacja”; (Dz.U. C 191/24 z 29.6.2012).